Samen kijken naar kansen: ‘Jongeren willen zich gehoord voelen’

Sommige jongeren hebben meer ondersteuning nodig dan anderen. In een coachingstraject op maat krijgen jongeren die vastlopen in het onderwijs de kans om te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling. Bij Masterkans en De Leerschool Uden kijken ze liever niet naar beperkingen, maar juist naar mogelijkheden. Het liefst samen met gemeenten, onderwijs en RMC, vertelt Robbert van Opstal van Masterkans. “Deze jongeren verdienen tijd en aandacht. Als we ons blikveld voor deze doelgroep verruimen, kunnen we samen het verschil maken.”

Jongeren die door hun persoonlijke situatie tussen wal en schip dreigen te vallen, krijgen bij De Leerschool Uden tijdens een intakegesprek zelf het stuur in handen. Letterlijk, vertelt initiatiefnemer Kamiel de Jager. “In de werkplaats hangt een stuur. Jij gaat rijden in jouw leven, waar stuur je naartoe? Wordt het school of werk? En wie neem je mee in de auto? Jongeren pakken zelf de regie en bepalen hun eigen doel.”

Dat is wennen, merkt De Jager. “Jongeren die vastlopen in het onderwijs, lopen vaak een deukje op. Sommigen hebben hun hele leven al te horen gekregen: je doet iets niet goed. Hier beginnen we opnieuw en draaien we het om. Wat zijn je talenten, wat wil je leren en waar liggen je kansen?”

In beweging blijven

De Leerschool is gericht op jongeren van 15 tot 27 jaar met behoefte aan extra ondersteuning bij hun schoolloopbaan of de overstap naar de arbeidsmarkt. Onder begeleiding van een kleinschalig team met ruime ervaring in het onderwijs leren zij van elkaar tijdens groepsgesprekken, werken ze aan persoonlijke uitdagingen en doen ze werkervaring op. Het traject beoogt dat jongeren in beweging blijven en doorstromen naar een opleiding of werkplek. Dit jaar ondersteunt het traject 31 jongeren.

De Leerschool fungeert als bruggenbouwer tussen de jongeren, school, gemeente, RMC en bedrijven in de regio. “De jongerenconsulenten voeren hier bijvoorbeeld soms intakegesprekken met jongeren die worden aangemeld bij de gemeente. En onze RMC-contactpersoon komt regelmatig langs. Daarnaast zijn wij wekelijks te vinden op een mbo-school in Veghel, om onze kennis te delen.”

De kracht van De Leerschool Uden zit in de persoonlijke aandacht van de coaches, de betrokkenheid van de jongeren bij hun eigen leerproces en de samenwerking met partners in de regio. “Voor drie bedrijven hier op het industrieterrein verzorgen wij het terreinonderhoud. Overal worden we hartelijk ontvangen. In de pauze drinken we koffie in de personeelskamer. De HR-manager van een groot bedrijf maakt regelmatig een praatje. ‘Zijn er nog jongeren die een stageplek zoeken? Want dan maak ik die passend.’ Dat is toch schitterend? En natuurlijk is het niet vrijblijvend, maar zo krijgen de jongeren wél een kans.”

Masterkans
Ook Robbert van Opstal en Janine Joosten richten zich met Masterkans (voorheen: Kans op Toekomst) op jongeren tot 27 jaar die uitvallen binnen het onderwijs. Onder begeleiding van een coach stellen zij een masterplan op met persoonlijke doelen. In de eerste fase van tien weken volgen de jongeren een onderwijsprogramma met basisvakken, zoals Nederlands, rekenen en burgerschap. Ze leren wennen aan een ritme, ontdekken hun interesses en leren omgaan met toetsweken.

In de tweede fase van tien weken gaan de jongeren aan de slag met de invulling van hun masterplan. De nadruk ligt in deze fase op het oriënteren op een studiekeuze. De behaalde resultaten en successen worden verzameld in een portfolio, waarmee een jongere zonder middelbareschooldiploma bijvoorbeeld een verzoek tot bijzondere toelaatbaarheid kan onderbouwen. Tussen de 80 en 90 procent van de deelnemers stroomt succesvol uit naar een opleiding of werk.

“We zorgen voor een goed fundament,” vertelt Van Opstal. “We kijken niet alleen naar het onderwijs, maar ook naar het netwerk, de huisvesting en de financiën. Eigenlijk kijken we 360 graden om de jongeren heen.” Masterkans begeleidt zo’n zestig studenten per jaar in de gemeenten Hoogeveen en De Wolden.

De jongeren komen bij Masterkans terecht via bijvoorbeeld de gemeente. “Een jongere die in Hoogeveen een uitkering aanvraagt, krijgt de keuze om te gaan solliciteren of mee te doen aan Masterkans,” vertelt Joosten. “Tijdens het traject behouden jongeren hun uitkering, met als doel dat ze uitstromen naar het onderwijs, zodat zij een startkwalificatie kunnen behalen en een duurzame toekomst tegemoet gaan.” Ook via RMC-trajectbegeleiders, leerplichtambtenaren en scholen komen jongeren bij Masterkans terecht. “Leerlingen die uitvallen op een ROC in de regio, krijgen bij ons de kans om zich te heroriënteren en een andere opleiding te volgen.”

Groeien vanuit vertrouwen
De uitgangspunten van Masterkans zijn aandacht, vertrouwen en continuïteit. “Deze jongeren hebben vaak het gevoel gefaald te hebben,” merkt Joosten. “Ze voelen zich afgewezen. Wij bieden 24 uur per dag begeleiding, zodat ze altijd iemand hebben om op terug te kunnen vallen. Het is tof om jongeren tijdens het traject te zien groeien en vanuit dat vertrouwen op een gegeven moment zelf de regie te zien pakken. Meestal staan ze versteld van zichzelf: ik kan veel meer dan ik dacht!”

Ook bij De Leerschool Uden ziet De Jager de jongeren tijdens het traject opbloeien. “Dankzij het vertrouwen dat we hebben opgebouwd en uiteindelijk vanuit een intrinsieke motivatie maken de jongeren zelf duurzame keuzes voor hun toekomst, waardoor ze niet thuis op de bank belanden, maar mee kunnen doen in de maatschappij. Daar doen we het voor.” ▪

[kader] Maatwerk voor Samuel en Fenna bij De Leerschool Uden

Samuel Auguste (19) volgde een mbo-opleiding, maar door zijn lastige thuissituatie viel hij uit. Zijn onderwijsinstelling klopte bij De Leerschool aan om hem de laatste maanden van het schooljaar in beweging te houden. Bij zijn eerste bezoek zag Samuel een drumstel staan. “Dat werd de ingang,” vertelt De Jager. “De eerste dagen dat hij hier kwam, hebben we drumritmes geoefend. Vanuit daar hebben we vertrouwen opgebouwd en ging hij meedraaien in het programma.”

Sindsdien komt Samuel twee dagen in de week naar Uden. “De dag start met een groepsgesprek, waarin we vertellen wat ons bezig houdt. Dat is fijn om te kunnen delen.” Ook de een-op-een-gesprekken vindt Samuel prettig. “Je bent hier geen nummer, maar de coaches kijken naar jou als persoon. Hoe zit jij in elkaar en hoe kunnen we jou helpen?”

Na de zomer wil Samuel de mbo-opleiding Sport en bewegen/recreatie gaan volgen. Hij is dankbaar voor de kansen en ondersteuning die hij bij De Leerschool heeft gekregen. “Inmiddels woon ik op mezelf. Maar ik merkte anderhalf jaar geleden al: als je met iets zit en het aankaart, ook in je thuissituatie, dan denkt Kamiel mee over een oplossing. Hij is oprecht en *down to earth*. Ongeacht hoe troebel de situatie ook is, hij kijkt er loepzuiver naar.”

Gemotiveerd

Fenna van Druenen (19) zat al een tijdje thuis zonder diploma of werk. Ze vroeg de gemeente om hulp en werd doorverwezen naar De Leerschool. De sfeer sprak haar meteen aan. “Het is hier rustig en de coaches nemen de tijd om naar je te luisteren.” Fenna volgt het traject nu twee maanden, maar heeft al flinke stappen gemaakt. “Ik had nooit gedacht dat ik terug zou gaan naar school. Maar hier werd gezegd: je hebt het niet verpest, je hebt nog een kans. En dat motiveert enorm.”

Na de zomer start Fenna met de mbo-opleiding Helpende zorg en welzijn. “Dat idee zat al een tijdje in mijn hoofd, maar ik wist niet hoe ik het aan moest pakken. Ik heb geen diploma, maar hier werd ik geholpen met de aanmelding en het voorbereiden van de gesprekken.” En die begeleiding blijft, weet Fenna. “Helemaal alleen vind ik het lastig en val ik snel uit. Dan sluit ik mezelf op en ben ik weg. Maar als ik er niet alleen voor sta, dan geef ik niet op. Dan kom ik er wel.”

[kader] Raffaella kreeg haar leven op de rit dankzij Masterkans

Thuiszitten kon Raffaella Mura (nu 23) niet, maar toen haar broer in 2019 overleed, stond haar hoofd ook niet naar het volgen van een opleiding. “Ik was in diepe rouw, met mijn familie liep het niet lekker en ik zat met mezelf in de knoop. De gemeente stelde voor om het coachingstraject te volgen bij Robbert, dat nu Masterkans heet. Die kans greep ik met beide handen aan, want het was heel demotiverend om overal ‘nee’ te moeten horen.”

De kennismaking verliep prettig, herinnert Raffaella zich. “Robbert was empathisch en geïnteresseerd in mijn verhaal. Ik voelde dat hij mij begreep.” Raffaella vond steun in de gedachte dat ze altijd bij Robbert terechtkon. “Tijdens het traject volgde ik basisvakken, maar daarnaast liet Robbert mij naar mezelf kijken en aan mezelf werken. Bij een reguliere opleiding is die mogelijkheid er niet, maar hier wel.”

Inmiddels is Raffaella moeder van een zoontje en volgt ze de mbo-opleiding Begeleider specifieke doelgroepen. Na haar opleiding hoopt Raffaella andere jongeren te kunnen helpen, net zoals Masterkans haar geholpen heeft. “Robbert heeft mij écht uit de brand geholpen. Een psycholoog kwam niet verder dan: wat vervelend voor je. Maar Robbert luisterde en keek naar wat ik nodig had. Hij laat het je zelf doen, maar hij wijst je wel op kansen die je zelf niet altijd ziet.” ▪